

Polnina v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se za računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštine proste. — Telefon št. 220.

S. številka.

Maribor, dne 21. januarja 1921.

Letnik XIII.

Zasebna ali državna šola.

V Beogradu je izdal minister Pribičević odredbo, da se naj ukinejo vse zasebne šole v Jugoslaviji. S to odredbo bi bile predvsem prizadete vse katoliške zasebne šole, ker drugih zasebnih šol le malo obstoja.

Država hoče enotno narodno vzgojo za vse državljane. Tako upravičuje Pribičević svojo odredbo. V mišljenju naše moderne državne vede je država Bog. Kar državi resnično ali dozdnevno koristi, to se mora zgoditi, brez ozira na druge vrednote. V zasledovanju tega svojega egoističnega cilja ne pripoznava država nobenih naravnih in božjih pravic svojih državljanov. Po tem naziranju vidi država le samega sebe in svoje pravice, pravic svojih državljanov ne spoštuje. Vse kar se ji brezpogojno ne ukloni, potepta s silo in uniči brez usmiljenja. Država je na ta način največji trinog za državljana, ker nepripozna njihovih naravnih pravic.

V znamenju tega poganskega naziranja o državi, je proglasil Pribičević državni monopol v vzgojevanju in namerava ukiniti vse zasebne šole. Proglašajo jih kot državni nevarne. Ali ima pravico do tega koraka? Ali je potrebno in koristno, da se zaterejo vse zasebne šole? Kdo je v prvi vrsti poklican, v vprašanju ljudske vzgoje in izobrazbe odločevati?

Država ni edini činitelj, ki bi zamogel samolastno odločevati o vzgoji ljudstva. Pripoznati mora še druge činitelje, ki imajo tudi svoje pravice. To so pred vsem družina-starši in pa cerkev.

Prvo pravico do otrok imajo starši. Svobodno smejo odločevati, kje da se naj izobrazujejo in vzgajajo njihovi otroci. Država prekorači svoj delokrog, če sili starše, da pošiljajo svoje otroke v gotovo vrsto šol. Ravnetako ima tudi Cerkev kot božja ustanova pravico vzgajati človeštvo.

S tem, da razpušča Pribičević zasebne šole, krši na najnesramnejši način pravice dveh činiteljev, ki se jim mora država zahvaliti za svoj lasten obstoj. Tepta pravice družine in Cerkev. V današnjih prosvitljenih časih, ko se toliko povdarjajo osebna svoboda in prosto izžitje posameznika in vseh društev, je Pribičevićev ukrep največji anahronizem, ki se je mogel roditi le v glavi človeka, ki nima nobenega smisla za težnje in potrebe našega časa.

Seveda ima država pravico, dati splošne smernice za ljudsko izobrazbo, nadzorovati, da se izpolnijo vse temeljne zahteve glede državljanstva, vzgoje in izobrazbe, usiliti pa svojim državljanom čisto poseben način izobrazbe in vzgoje, je največje tiranstvo, ki nasprotuje vsem božjim in človeškim zakonom.

Če g. minister Pribičević s tako vneto propagando, državne šole, bi mogoče marsikdo mislil, da so državne šole veliko boljše nego zasebne. Pa temu ni tako! Priznana dejstva je, da so konfesionalne zasebne šole veliko boljše nego brezverske državne. O tem nam pričajo vse države, v katerih se nahaja poleg državnega šolstva tudi cvetoče zasebno šolstvo. V najbolj kulturnih državah sveta, v Ameriki, Angliji, Franciji, Belgiji i. dr. se verske zasebne šole veliko lepše razvijajo, kakor pa brezbarvne državne šole. Ponekod so državne šole celo prazne, med tem ko se v zasebnih šolah komaj ubranijo otroci. Kdor hoče imeti boljše vzgojenega otroka, ga da v katoliško zasebno šolo in rajši vse žrtvuje, samo da zagotovi svojemu otroku dobro vzgojo. V krajih, kjer so dvojne šole, državne in zasebne verske, čutijo starši najbolj razliko vzgoje med državnimi in zasebnimi šolami. Zato jih tudi tako cenijo. Ali govorijo ta dejstva v prilog državnim šolam? Ali nam ne dokazujejo do-

volj jasno, da so kat. zasebne šole veliko boljše nego državne?

Je tudi povsem umljivo, da je verska zasebna šola veliko boljša, nego brezbarvna državna. Vzgojitelj v zasebni verski šoli deluje z najosebnejšimi sredstvi, verskimi ideali in nagibi; vzgojitelj v državni šoli pa z vodenimi, brezbarvnimi nacionalističnimi nagibi. Verska vzgoja gre otroku do najskrivnejših globin njegove duše, takozvana npravna pa ostane le na površju. Učitelj v zasebni šoli se čuti veliko bolj kot namestnika staršev, — ker so mu starši prostovoljno izročili v vzgojo svojega otroka. Prizadeval si bo veliko bolj kot od države plačani učitelj za vzgojo in izobrazbo otroka. Zaveda se namreč v polni meri, da je od njegovih vzgojnih uspehov zavisen v veliki meri ugled in prospeh zavoda, na katerem poučuje, kakor tudi njegov gmotni obstoj. Vzgoja vsled tega tudi z večjo intenzivnostjo in ljubeznijo do poklica. Državnemu učitelju ni toliko za takšna prizadevanja, ker je že itak njemu in šoli od države zasiguran obstoj.

V državnih šolah vlada uniformiranost, urejeno je vse po eni in isti šabloni, vse to pa mori duha učitelja. V zasebnih šolah pa vlada pestra različnost, vsaka šola je bolj prirojena krajevnim razmeram in potrebam, ker je bolj svobodna in elastična v svojem ustroju. V zasebni šoli ima učitelj tudi več prilike za osebno inicijativo, med tem ko je državni učitelj dostikrat vezan po okostenelih paragrafih.

Tudi to ni noben izgovor, da narodna zavest in edinstvo zahteva narodno enotno državno šolo. Samo osebi umevno je, da ima država pravico zahtevati, da se njeni mladi državljani vzgajajo v državnem in narodnem duhu. Nespametno pa je misliti, da more samo država v svojih državnih šolah vzgajati v narodnem duhu, kakor da bi tega ne storile tudi zasebne verske šole! Znano dejstvo je, da so kat. zasebne šole vzgajale vedno po svojih šolah v narodnem duhu in da so bili zastopniki Cerkev tudi vedno prvoborniki za narodne interese. Neprimerno je vsled tega posluževati se narodnega edinstva v boju zoper kat. zasebne šole.

Naštem se lanko mnogo drugih prednosti konfesionalne zasebne šole. Če uvažujemo dejstvo, da je naloga učiteljeva ne samo posredovati učenec učenec, temveč vzgajati tudi človeško dušo, in če premislimo, da so današnje državne šole, če že ne brezverske — versko indiferentne in brezbarvne, potem bomo še bolj čutili potrebo zasebnih kat. šol. Kar se premalo stori za vzgojo človeške duše v državnih šolah, zlasti po mestih, to naj nadomestijo naše vzorne katoliške zasebne šole. V resnici tudi v polni meri izvršujejo ta svoj namen. Državni organi sami priznavajo njihovo učne in vzgojne uspehe. Najlepše izpričujevali našim kat. zasebnim šolam pa je dejstvo, da starši v krajih, kjer so na razpolago sicer dobre državne šole, kljub temu kar silijo otroke v kat. zasebne šole, tako da so vse prenapolnjene. Zato so bili in še bodo vnaprej vsi napadi raznih gospodov ministrov na kat. zasebne šole zaman, kajti kar ima podlago v dejanskih potrebah človeške duše in narave, se ne more nikdar zatreti. — Dr. J. J.

Za prisego.

Ze cel mesec se bje v ustavotvorni skupščini boj za prisego. V vladnem načrtu je prisega Bogu, kralju in jedinstveni državi. Demokrat in radikalci, torej približno polovica zbornice je za vse te tri strani. Vse druge stranke imajo pa svoje posebne želje, toda vsaka drugačne. Meščanski republikanci ne marajo priseči kralju,

hrvatska zajednica noče jedinstvene države, del članov tega kluba zahteva tudi, da se izpusti prisega Bogu, komunisti hočejo, da se izpusti kralj, hoteli bi tudi izpustiti Boga, toda za to so pripravljani še barantati, socialni demokratje so prisegli na vse tri reči, toda so zadovoljni tudi z vsako drugo prisego, samo da prisežejo vsi poslanci enako, zemljeznikom je vse eno, kaj prisežejo, samo da dobijo od države pravedarske doktorje in babice ter še ostalih 20 točk programa, Turki prisežejo vse troje, toda samo, če

priseže tudi hrvatska zajednica in Jugoslovanski klub, Jugoslovanski klub noče tako prisege, katero bi radevolje tudi položili vsi drugi, Radič pa sploh ne priseže ničesar drugega, kakor na nevtralnemu hrvatsko republiko. Kako bo pri taki razliki mnenj mogoče najti obojko, ki bi zadovoljila vse, je neumljivo. Zanimivo je, da najde še najmanj odpora prisega Bogu, če tudi ne stoji razven Turkov in Jugoslovanskega kluba nobena druga stranka na pozitivno verskem stališču.

Kaj delajo naši samostojneži?

Samostojnost je prav lepa reč, če pomenja, da kdo stoji na svojih lastnih nogah; če pa se kaže v tem, da kdo samo stoji tam, kamor ga kdo drug postavi, je to samostojnost druge vrste in kajpada manj lepa reč.

V to drugo vrsto spada samostojnost naših dičnih „samostojnih.“ O tem je bila nepristransko sodeča slovenska javnost prepričana že pred in med volitvami v ustavotvorno skupščino. Naše kmetstvo, v kolikor ga ni ukanila laž, kleveta in obljuba, je kakor vsled nekega notranjega ragona sumilo in čutilo, da samostojnost stoji na liberalnem programu in hočijo ob berglah velikih denarnih podpor iz liberalnega izvozničarskega fonda.

Se lepše se kaže samostojnost divovnih naših samostojnikov v tem, kako nastopajo in kaj delajo v ustavotvorni skupščini. V volilni agitaciji so imeli polna usta zabavljanja proti Srbom in proti naši stranki, češ, da je Slovence prodala Srbom. S takimi zabavljicami so nastopali ne samo plačani njihovi agitatorji, ki samo govornijo in zoper druge zabavljajo zavoljo ljubega denarja, marveč tudi podini njihovi kandidati. Zato je slovenska javnost po vsi pravici pričakovala, da bodo naši samostojni junaki svojo slovensko samostojnost pokazali tudi v Beogradu.

Ko pa so gospodje samostojniki prišli v Beograd, so med potom popolnoma pozabili na svojo slovensko samostojnost ter so vstopili v klub (politično skupino) srbskih poljedelcev, koder tvorijo veliko manjšino. Naša ljudska stranka ima v ustavotvorni skupščini svoj lasten klub, slovenski samostojniki pa so vstopili v klub, ki je po veliki večini srbski.

Kako samostojni poglavarji v Beogradu nameravajo izvrševati program slovenske Samostojne kmetijske stranke, kaže vsak njihov nastop in vsako njihovo podvzetje. Njihovo nastopu komandira liberalni srbski uradnik in bogataš Avramović in njihova podvzetja, do katerih pa še niso prišli, skrbno nadzira jugoslovanski in slovenski svobodomislec dr. Vošnjak. Temu komandu in nadzorstvu je primerna politika naših usuljenja vrednih samostojnikov. Predno so samostojni poglavarji prišli v Beograd, so širokousno grozili naši stranki, češ, bomo vam že v Beogradu pokazali, kaj znamo in kaj bomo dosegli.

In kaj so pokazali? Da so obžalovanja vreden privesek demokratov — siljen od svojih voditeljev, da glasuje tako, kakor demokratski kolovodci to zahtevajo. Teško je človeku, ki mora tako plesati, kakor drugi muzicirajo, zlasti če se tisti človek imenuje samostojneža. Pokazali so, da niso v stanju izpolniti niti ene točke iz dolge vrste obljub, ki so jih dajali slovenskemu kmetkemu ljudstvu. Kaj znajo ti naši samostojniki v Beogradu, in kaj hočejo doseči?

To so pokazali v tistih programnih točkah, ki so jih predložili kakor podlago razgovorov, katere so vodili z ministrskim predsednikom Pašičem, ko je šlo za njihov vstop v sedanjo vlado. Ta program so 14. januarja t. l. objavili beograjski listi, kakor „Politika“, „Pravda“, „Beogradski dnev-

nik“ itd. V teh točkah ne najdemo še niti najmanjšega sledu o tem, da bi se odpravila ali znižala trošarina (to je davek na sol, sladkor, kavo, olje itd.) da bi se znižala carina, ki ubija naše narodno gospodarstvo. Pred volitvami so samostojni gromovniki rotineli zoper trošarino, zoper carino in zoper previsoke pristojbine, sploh zoper nesorazmerno obdačenje slovenskega ljudstva. Sedaj pa, ko je bila dana prilika, da bi napram vladi uveljavili svoje zahteve o trošarini, carini in o davkih sploh, pa molčijo, kakor da ne bi znali reči niti bev. Niti o tem se niso upali črhiniti besede, da bi se davki izjednačili v celi državi, da ne bi slovenski kmet plačeval tako veliko več davka, kakor pa srbski kmet, kakor ga mora plačevati sedaj. Ali so naši samostojni junaki sploh imeli toliko korajže, da so v tem oziru pokazali le količjak slovenske samostojnosti napram svojim srbskim kmetkimi tovarišem?

Popolnoma so zatajili slovensko samostojnost v vprašanju ustave, ki se mora ustvariti za našo državo. Naši slovenski samostojniki z največjo naglico povdarjajo takoj v prvih točkah svojega programa, da mora ustava zajamčiti narodno in državno edinstvo ter da mora biti samo eno zakonodavno telo. Za pravo in učinkovito slovensko samostojnost in avtonomijo, kakor jo zahteva ogromna večina slovenskega naroda, gotovo vse kmetstvo slovensko ljudstvo, pa nimajo niti ene besede ne, kamo li kakšne točke. Ponašljajo sicer liberalno frazo o široki samoupravi občin, okrajev in oblasti, izključujejo pa resnično in učinkovito slovensko avtonomijo s primerno zakonodavno oblastjo, ko zahtevajo kot svojo programno točko samo eno zakonodavno telo s sedežem v Beogradu. Slovenska samostojnost je torej po Savi priplavala do Beograda, tukaj pa se ni upala stopiti na suho in na trdna tla, marveč so jo valovi Donave odnesli naprej nekam proti Črni morju. Slovenski samostojniki se v svoji veliki skromnosti zadovoljujejo z drobtinami, ki padajo z mize centralističnih mogočnejev ter s hvaležnim srecem sprejemajo razdrobljenje že itak majhne Slovenije v kranjsko in štajersko pokrajino. Tako poroča beogradski list „Epoha“ in s tem poročilom se vjemajo besede neizvoljenega šentjanžkega Kirbiša, ki se sedaj štuli med poslance. Med božičnimi prazniki je namreč Kirbiš v Šent Janžu napovedal, da bomo Slovenci imeli kar dve „vladi“ — pa taki, da se jih Bog usmili —, eno v Ljubljani in drugo v Mariboru.

„Epoha“ obenem poroča, da slov. zemljezniki = kmetki poslanci zahtevajo, da naj do končne upravne porazdelitve Slovenije bo v Sloveniji na krmilu uradniška vlada. Kaj ne, lepi samostojniki, ki hočejo pod vlado uradnikov in odklanjajo vlado, sestavljeno iz zastopnikov ljudstva!

V eni točki pa hočejo naši samostojneži obvarovati in si zajamčiti samostojnost, in to je naša vera in cerkev. V svojih programnih točkah zahtevajo, da se naj odpravijo vsa duhovna sodišča. Lepi kristjani so to! Katoliško duhovno sodstvo je državna

oblast že itak zmanjšala in znižala do najmanjše točke. Nad katoliško zakonsko zvezo ima po nauku naše cerkve oblast soditi edino cerkev. Država se je tega sodstva popolnoma polastila, cerkveno sodišče obstoji samo še za območje vesti. Našim samostojnikom pa je tudi to preveč in zato vzklikajo: Proč z duhovnimi sodišči! Naši dobro krščanski samostojneži pa gredo še dalje. Oni v svojih programnih točkah postavljajo in izjavljajo načelo: Vera je privatna (zasebna) stvar po edincev. Kaj to pomenja? To pomeni, da je človek lahko veren v svojem zasebnem življenju, v svoji hiši; v javnosti pa naša vera in cerkev nima nobene moči in nobene besede. V javnosti se jo natira v kot, kakor se naše kučka s tem, da se mu zakliče: kuš! Kuš kličejo cerkvi, ko verski poduk in versko vzgojo mečejo iz šole, kliče se ji kuš, ko se zakonska zveza med kristjani oropa zakramentalnega značaja ter se proglašajo kakor privatna stvar med možem in ženo. Priglašujejo vero kot privatno stvar, so naši tudi-krščanski samostojniki padli na nižino socialnih demokratov in komunistov.

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Konstituanta bode začela bržkone z rednimi sejami 26. t. m. Ustavni odbor bo baje deloval tri mesece, debata o ustavi bi naj trajala pet mesecev.

Zanimiva so poročila, ki nam prihajajo o seji radikalnega kluba, ki je zboroval 19. t. m. v Beogradu. Seje so se udeležile znamenite radikalne osebnosti kot: Pašič ter Protič, Vesnić in Tričković. To zborovanje radikalov je dokazalo, da vlada med Pašičem in Protičem globok prepad naziranj. Protič je na tej seji nastopil odločno proti poslovniku in prisegi. Protič je za prisego poslancev šele tedaj, ko bo prisegel tudi še kralj na ustavo. Protič se je postavil tudi glede uprave dežel na stališče, da morajo določiti obliko uprave sprazumno vse stranke, ne pa samo le dve, kakor je tokrat dejstvo v konstituantih. Končno je Protič kritiziral sedanjí načrt ustave. Po dolgotrajni debati o Protičevih izvajanjih je nastopil v besedi Pašič, ki je priznal prav čisto, da vlada med njim in Protičem v političnih nazorih velika razlika. Pašič je kritiziral Protičeve in Koroščeve nazore o ureditvi države in je naglasil, da se ne bo nikdar strinjal z raznimi federativnimi ali avtonomističnimi programi. Tudi Pašičevim izvajanjem je sledila debata. Rezultat te seje je bil, da je po poročilih raznih demokratskih listov obvladal situacijo v stranki in potegnil za seboj tudi večino Pašič.

Klub zemljo-radnikov ne bo stopil v vlado.

Glavni vzrok, da se branijo radičevci sodelovanja v konstituantih, je vprašanje prisega. To mnenje Radičeve stranke je razodel v Beogradu Radičev odposlanec dr. Basariček.

ITALIJA.

D'Annunzio je zapustil Reko in svojo kvarnersko regenco 19. t. m. Seve, brez slovesa ni šlo! Do meje te nove reške države so spremljali d'Annunzijevo avto predsednike reške vlade, župan in radovedne množice. D'Annunzio se je poslovil od Rečancov v posebnem poslovnem govoru, karar je dobil še na pot častno salvo v zrak, katero je oddala počastna straža. Iz Reke se je peljal d'Annunzio skozi Prosek proti Benetkam, ne da bi se bil kaj ustavil v Trstu.

AVSTRIJA.

Stanje v Avstriji je tako, da pričakuje vsaki dan občne revolucije in konec Avstrije. Ententa zagotavlja Avstriji od pomoč, ki se bode sklenila na pariški konferenci 24. t. m. Ako bo ta ententna pomoč dospela v Avstrijo še pravočasno, je drugo vprašanje. Najbolj se zavzemajo za ohranitev Avstrije Francozi, katerim se je zaril v kosti in mozeg strah pred Nemci!

POLJSKA.

Med Poljsko in Nemčijo so se začele ostre in omenka vredne

ribarije. Poljaki so začeli ob nemški meji premikati in zbirati čer. Teh vojaških manevrov so se zbači Nemci in poslali Poljski noto, v kateri protestirajo Nemčija proti kopicenju poljskih čet ob nemški meji. Poljaki pa na to nemško noto niso ponižno zlezli pod klopi, ampak so Nemcem ostro odgovorili in povdarili, da Nemce premikanje poljskih čet prav nič ne briga, ker je poljska armada v demobilizacijskem stanju.

GRČIJA.

Kakor je bilo pričakovati, so dobili Grki v Mali Aziji od Turkov pošteno po grbi. Kemalisti so razbili grško vojsko, ki je prodirala na planini Iski Cheir Kenplu in jo poglani na umik. Umikajoče se Grke še preganja turška konjenica. Tudi pri Brussi so doživeli Grki zadnje dni več porazov.

Radi zmaga Kemalistov nad Grki vlada v Carigradu veliko veselje. Grki seve prikrivajo svoj poraz in spuščajo v svet vesti, da so se grške čete prostovoljno in nemoteno vrnilo iz vojnega pohoda v okolico Smirne, ki služi Grkom v operacijsko bazo.

Politična poročila.

p ZMEDA V KLUBU „zelenih“. Dne 19. t. m. je zboroval v Beogradu širši glavni odbor Zemljo-radniškega kluba. Poslanci stranke se islega niso smeli udeležiti. Kakor poročajo listi, so se vršile burne debate, v katerih so zaupniki iz Srbije napadali Bosance in Slovence, jim predbacivali oportunističnost, in očitali zlasti slovenskim samostojnežem, da niso izvoljeni na pravem kmetskem programu. Glavni odbor je nato sklenil, da stranica ne stopi v vlado. Zborovanju je predsedoval g. Komadinč, sorodnik znamenitega Avramoviča, voditelja struje, ki nasprotuje vstopu v vlado. Dejstvo, da je večina srbskih zaupnikov zemljo-radniške stranke proti vstopu v vlado, je jasen dokaz, da srbski kmet ne mara hoditi v politiki po eni in isti poti z bankokratskimi izvoznikarji. To je pač izborni „tuš“ za naše samostojneže, ki so že komaj čakali na blaženi trenutek, ko se bodo razni Pucelji vsedli na ministrske fotelje.

p REORGANIZACIJA socijalistične stranke. V seji glavnega odbora socijalno demokratske stranke, ki se je vršila v Zagrebu, so razpravljali o udeležbi slovenskih socijalstov na dunajski mednarodni konferenci. Kristanov predlog, da naj se sestavi paritetna komisija osmih članov, ki bo vodila priprave za ujedinjenje vseh strank, je bil sprejet. Dunajskega kongresa se bodo udeležili le Slovenci in ne bo poslala JSDS svojih zastopnikov.

p KONFERENCA socijalistov. V inomostu so izdelali socijalistični voditelji načrt za mednarodno socijalistično konferenco, ki se bo vršila dne 22. februarja t. l. na Dunaju. Na tej konferenci bodo govorili sledeči poročevalci: Wallhead, Adler in Ledebour. Prišli bodo na Dunaj socijalistični voditelji raznih dežel in sicer tako, da bo poslala Nemčija 8, Avstrija 6, Francija 8, Jugoslavija 4, Litavska 4, Rusija 8, Svica 6, Češka 4 in Amerika 8 delegatov.

p MADZARSKE NAKANE. Madžarski list „Az Est“ doznava, da je nastavljeno na madžarskem dunajskem poslaništvu — 1500 oseb in da vzdržuje tam 6 osebnih avtomobilov. Finančni minister Hegedüs se je baje osebno prepridal o stanju osebja in o ogromnih izdatkih poslaništva ter bo o tem poročal ministrskemu svetu. List je mnenja, da madžarska državna blagajna ne zamore nositi tolikih bremen. Iz vsega je razvidno, kako skrbno so Madžari netili na Dunaju s pomočjo tega „osebja“ monarchistično propagando. Dunajsko poslaništvo je zavetišče neštovnih Horthyjevih agentov, katere razpošilja o po Cehoslovaški, Avstriji in Jugoslaviji, ker razvijajo mrzlično in neumorno delovanje v svrhu vzpostavitve habsburške monarhije. „Arbeiter Zeitung“ vprašuje: „Kako dolgo bomo trpeli to zalego med nami in kedaj bode oblast iztirale poslanika Gratz-a s svojim „štabom“ nazaj na Madžarsko?“

p NEMSKI PROTEST. Nemška vlada je vložila pri medzvezniški komisiji v Opelnu protest radi izгона

nemškega poslanca Gothein-a iz Gornje Slezijske.

p BRIAND IN AMERICANI. Vest, da je postal Briand ministrski predsednik Francije, so sprejeli ameriški listi in javnost zelo ugodno. Ugotavljajo, da ne bo vprašanja reparacije nihče bolje rešil kot Briand.

Dnevne vesti.

Delo razmejitvene komisije končano.

Danes bo objavila razmejitvena komisija podrobno, kako so se izvršile korekture državne meje od Sv. Laha na Ostrem Vrhu do Mure pri Špilju. Do sedaj, ko to pišemo, so nam znane sledeče podrobnosti:

Jugoslovanski in avstrijski člani komisije se se sporazumeli v točko, da odstopi Nemška Avstrija Jugoslaviji velik del katastralne občine Veliki Boč, ki je delala v obliki vreče veliko zarezo proti Dravi. Tako dobi naša država v posest strateško važne postojanke „Jarčev hrib“ (Jarzkogel), visok 966 m, kateri dominira nad Falo in Selnico. Kot kompenzacija za to ozemlje pa so jugoslovanski člani komisije morali odstopiti Nemški Avstriji lepe dele Slovenskih gor in sicer ovinek pri Sv. Jurju ob Pesnici (kat. občina Vrhovec), velik del občin Špičnik in Slatina pri Svečini in mali del občine St. Ilj v Slov. gor.

Na zemljevidu je nova meja takole začetna: Cerkev sv. Duha je naša, šola pa nemška, meja gre po cesti med cerkvijo in šolo. 200 m vzhodno od cerkve zapusti doseganje okrajno mejo med lipniškim in mariborskim okrajem. Pri točki, ki je na zemljevidu označena z „Schmierberg. T.“, doseže zopet prejšnjo okrajno mejo. Pri Sv. Juriju ob Pesnici skoči meja kakih 10 minut pred gostilno Kreuzberger v dolino in pride malo nad cerkvijo zopet do okrajne meje. Tukaj izgubimo največ Slovencev mariborskega okraja. Cerkev Sv. Jurija je čisto blizu meje. Potem gre meja zopet po stari okrajni meji do točke „Lopič“ na meji med občinama Klanci in Špičnik, kjer napravi močno zarezo čez mariborski občini Špičnik in Slatina. Meja pride tu pri kleti veleposestnice M. Elžnik zopet na staro okrajno mejo — občina Rač. Tu zgubimo zelo lepa in bogata vinorodna posestva. Od tukaj gre meja ves čas po stari meji do krajne občine Špilje—Kresnica (5 min. severovzhodno od Thalerjevega posestva „Karlovo“), kjer odreže tudi ovinek občine Sv. Ilj s štirimi slovenskimi posestvi. Nadaljna črta do Mure ostane stara državna meja (občinska meja Špilje—Cersak).

O tej zadevi še bomo govorili. Za danes povdarjamo samo: Tudi tu na severu smo žal silno slabo odrezali.

d VOJVODA MISIC umrl. Iz Beograda se poroča, da je dne 20. t. m. umrl tamkaj vojvoda Mišič. Umrl je bil eden najznamenitejših vojskovodij v svetovni vojni.

d DUHOVNIŠKE spremembe. Za župnika pri Sv. Venčesu je imenovan č. g. Franc Lom, župnik pri Sv. Petru na Kronske gori.

d NEMCI IN ODPADNIKI, ki so optirali za Nemško Avstrijo! V Mariboru in mariborskem okraju je sedaj optiralo za Nemško Avstrijo okoli 40 oseb. Med temi so: dr. Mravlagg, rodbina vinotroža Pugel in arhitekt Friedriger. Drugi so večinoma bivši avstrijski oficirji. Od nemčurških in nemških obrtnikov ni ne eden prosil za državljanstvo v Nemški Avstriji. Vsi se bojijo velikega gospodarskega poloma v tej državi, ki se bliža z naglimi koraki.

d LIBERALNE OBLJUBE in dejstva. Predvolitveni ministar socijalne politike dr. Kukovec se je na svojih agitacijskih pohodih ustnem in tiskanem potom kar cedil obljub vsem stanovom, še ubogim invalidom je zagotavljal povišanje prejemkov. Danes je dr. Kukovec zamenjal ministrstvo obljub socijalne politike in zaministroval na bankirskem prestolu ministrstva trgovine. Kako pa je s Kukovečevimi agitacijskimi obljubami? Profesorji in uradništvo se vica v predvolitvenih plačah, uboge invalide pa je testamentiral milosodni dr. Kukovec

kravji babicij Ribnikarji, da jim bo mazal sedaj on z žavbami obljub kot bivši živinozdravnik. Da pa ne bomo posadili dr. Kukoveca čisto za peč, moramo povdariti, da se bori ta mož z vso silo, da izposluje našim profesorjem kot uradništvu centralistično pramestitev iz Slovenije v Skopje, Požarevac, Zaječar itd. Mesto povišanja plač bo naše napredno uradništvo kmalu prekvašeno z demokratsko soljo popolnega ujedinjenja in bo zamenjalo z brati iz Srbije svoj dosedanji dom in stan.

d PAPEZ in „Nova doba“. Spet moramo govoriti o tem, čeravno bi nam „Nova doba“ rada prepovedala. Zvedela je, da je papež nenaklonjen Jugoslaviji. To sklepa iz tega, ker ba je Vatikan ne pusti, da bi se nekateri novi deli naše domovine odcepili od madžarskih škofij in pridržali našim. Ne vemo, koliko je resnice na tem, a lahko da je zopet ena račica „Nove dobe“ več. Vemo pa zagotovo, da bodo naši cerkveni krogi storili svojo dolžnost, ako bi trpel škodo jugoslovanski živelj. To nam bodo pa demokratski krogi že morali odpustiti, če si upamo pogledati tudi kaj čez jugoslovanski plot, če iščemo mednarodnih zvez, in če verujemo, da je pravica tudi še kje drugje, ne samo pri jugoslovanskih „demokratskih“ uradnikih. Sicer pa po liberalnih načelih nima država s Cerkvijo nič opraviti, torej tudi nima pravice, vmešavati se v nje ne notranje razmere. Torej, „Nova doba“, le še govorite o papežu, pa po resnici, in samo toliko, kotlikor razumete! Kdor je zvest s'n katoliške Cerkve, se bo v njej vedno dobro počutil.

d KOLEDAR IN PISAVA. Demokrat bi iz nas Slovencev silno hitro radi napravili pristne Jugoslovane. Se za ljublj. univerzo se učeni I—n v „Novi dobi“ boji, da bi bila preveč samoslovenska. Če se ne motimo, je začasno Narodno predstavništvo že davno sklenilo, da se za našo celo državo sprejme naš, to je, gregorijanski koledar, ker je srbski nepravilen, zastarel. Naj nam gospodje demokrati fukaj eno zaplešejo in naredijo red, da ne bo treba katoličanom prepovedati, da obhajajo svoje praznike. Tudi naj bi se uvedla po celi državi latinica. S tem bi se izvršilo precejšnje kulturno delo, mi bi se znatno zblížali med seboj in tudi drugim naprednim narodom. Gospodje demokrati, na de- lo!

d NAJBOLJ INFORMIRAN dnevnik je „Tabor“, ki je zapisal v št. 15 sledečo notranje politično beležko: V prvem govoru, ki ga je imel Stojan Protič v radikalnem klubu, je razjasnil svoje mnenje o današnji politični situaciji, braneč decentralistično stališče ter objavljajoč poslovnik in polaganje zakletve. Koncem govora se je odpovedal (Protič) časti predsednika demokratskega kluba. „Tabor“ je postal tako brihten v svoji centralistični politiki, da zamenjava v bratskem ujedinjenju demokrate z radikali. Kmalu bomo čitali: Dr. Korošec se je odpovedal časti predsednika demokratskega kluba. Take politične race dobiva „Tabor“ od svojih posebnih poročevalcev. Po tem našem konstatiranju pač nikdo ne bo dvomil, da je „Tabor“ najboljši dnevnik!

d PODUČNI TEČAJ SKSZ in KZ v Jarenini 19. t. m. je zelo lepo uspel. Udeležba iz župnij Jarenina, St. Ilj, in Sv. Jakob je bila obilna. Tečaja so se udeležili tudi 14 župani. Predavala sta profesor Vesenjaki in tajnik F. Žebot.

d POUČNA PREDAVANJA. Okrajni zastop v Ptujju hoče v prid ljudstva in ljudskega pouka storiti potrebne korake ter je za to naprosilo živinozdravnika g. Jedličko, da vrši poučna predavanja o živinoreji na sedežu Kmetijskih združenj; ravnotako se je naprosil tudi vinorejski inštruktor g. Zupane v Ptujju, da napravi po učna predavanja o sadjarstvu in vinogradništvu. Kmetovalci, kadar boste zaznali o predavanju, tedaj se ga polnoštevilno udeležite.

d DRUSTVENO GIBANJE v Gornji Radgoni. Dne 6. januarja se je vršil tukaj v posojilnični dvorani občini zbor Kmetijskega bralnega društva. Izvolil se je nov odbor ter ustanovil radi uspešnejšega in sistematičnega dela razni odseki in sicer: dramatični odsek, pevski odsek, godbeni in časnikarski odsek, Orlovski

odsek in Dekliška zveza pa obstojata še od prej. V kratkem se ustanovi še Mladeniška zveza. Društvo, ki je dobilo v pretečenem letu v posojilnični dvorani za svoje delovanje pripraven lokal, se je že lansko leto precej živahno gibalo, novi mošje, ki so bili izvoljeni v odbor, in ki so prinesli v društvo novega duha in nove energije pa nam dajejo jamstvo, da bo vršilo društvo v tem letu svojo nalogo do popolnosti.

d ZAKAJ? V uradnem listu za Slovenijo z dne 17. januarja t. l. je priobčeno pod rubriko: Razglasi drugih uradov in oblastev tudi sledeče: Firma se glasi odslej: „Vinska kletarstva Vilko Hoppe, specialna trgovina z vinom v steklenicah, Weinkellereien Wilhelm Hoppe, Spezialgeschäft in Flaschenfüllung. Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru.“ Ali ni škandal, da mariborsko okrožno sodišče še vedno protokolira tvrdke v blaženi nemščini? Zdi se, da se era bivšega prezidenta Perkota zopet vrača na mariborsko okrožno sodišče!

d ZGODNJE DELO v vinogradih. V mariborski okolici so začeli zadnje dni v solnčnih legah z rezjo in kopjo v vinogradih. Tudi na polju se že opazja gibanje. V suhih legah ljudje že orjejo in pripravljajo zemljo za setev. Imamo pravo spomladansko vreme, ki ga kalijo edino mrzle noči. Vremenski prerok v Jurčičevi ulici v Mariboru se je pošteno zaračunal.

d LJUBOSUMNOST. V Slovenski Bistrici daje v zadnjem času zanimiva ljubosumnostna afera povod za najrazličnejše govorce. V omenjeno afero sta zapleteni dve učiteljici in veče število mladih „kavalirjev“ iz malomestne družbe. Gospodični učiteljici sta se pred par dnevi sešli v neki gostilni, kjer sta se prav pritaženo pomenkovali. Neopažen opazovalec je v teku njenega pomenka opazil, da sta frajlici privlekli iz ročnih torbic po en list papirja in ga ogledovali med živahnim čebljanjem. Format papirja in tiskana glava sta vzbudila sum, da gre za pisma kakšnega advokata. Dejstvo je, da pride cela afera v kratkem času pred sodnijo in da bo nastopil kot zagovornik odvetnik demokratskega mišljenja. Saljavec ngibljejo, kaj bodo šolske oblasti ukrenile, ko bodo stale vse učiteljice pred sodnijo: nekatere kot priče, druge kot obdolženke. Mladna se veseli dneva razprave in upa na šole prosti dan. Tudi mi pričakujemo z radovednostjo izid zanimive atere.

d PRORACUN za izdatke duhovščini vseh konfesij naše kraljevine in tudi za uradništvo, ki je nameščeno v cerkveni službi je znašal 6.972.429 dinarjev. Novi proračun za l. 1921-22 bo veliko večji.

d PRAVOSLAVNA cerkev v naši SHS kraljevini bo upravljana po najnovejših ukazih ministrstva vere centralistično. Najvišja zakonodajna oblast bo cerkveni sabor, upravna ter izvrševalna pa sinod.

d NAPREDOVANJE častnikov in podčastnikov. V vojnem ministrstvu iz

delujejo obširen ukaz o napredovanju višjih, nižjih častnikov in podčastnikov.

d „PLAMEN“, ilustrovani dvotednik, je pričel izhajati v Ljubljani. Te vrste lista Slovenci nimamo in je brez dvoma potreben. V slikah in kratkih člankih hoče pojasnjevati glavne dogodke iz tekoče dobe. Urejuje ga g. Josip Prunk, ravnatelj ljubljanskega dopisnega urada, dobro znana oseba med tržaškimi Slovenci. Sodelujejo zlasti mnoge znane osebe iz neodrešene domovine. Posebno pozornost bode posvečal neodrešenim krajem in uređitvi naše države. Radi tega ga zlasti priporočamo izseljencem iz zasebnih krajev, potem pa sploh vsem osebam, ki se zanimajo za razvoj in ureditev naše domovine. Daje popolno jamstvo, da ne bo zabredel na strankarska pota. Nahajal naj bi se po javnih lokalih, v gostilnah, kavarnah, v predsobah naše inteligence in pri obrtnikih. Če najde izdatno pomoč, bo lahko tudi znatno izboljšal vsebino in slike.

d PREPOVEDAN LIST. Notranje ministrstvo je odvzelo v Budimpešti izhajajočemu listu „Domovina“ poštni debit, ker je prinašal tendenciozne vesti o dogodkih v naši državi.

d PREGANJANJE verižnikov. Dne 20 t. m. so se vršili na Dunaju shodi za doseg znižanja cen. Vlada je odredila najobširnejše varnostne odredbe. Tajnik za notranje zadeve, Breisky, je obljubil zastopnikom „Tehnične unije“ energične ukrepe proti verižnikom in navjaloem cen. Nad znanimi verižniki bodo uvedli policijsko kontrolo, telefonsko in brzojavno uradništvo bo pa vlada odvezala službene prisega o močičnosti v slučajih kupčijskih telefonskih pogovorov in brzojavk. Uvedli bodo obenem telefonsko in brzojavno cenzuro. Radi teh radikalnih naredb vlade zapuščajo ve rižniki Dunaj in se naseljujejo v provinci. — V Jugoslaviji bomo še dolgo čakali na slične vladne ukrepe.

d UKRADENI sodni akti. V Graecu so zginili iz graškega deželnega sodišča sodnijski akti o ponarejalcih kolkov za jugoslovanske banke. Ko je hotel preiskovalni sodnik vpogledati v akte, jih v splošno začudenje ni bilo našti. Ker so v afero za pletene osebe svoječasno izpustili proti dvemiljonski kavciji na prosto in so iste osumljene tatvine aktov, so aretirali dve izmed prizadetih oseb in se nadaljuje preiskava za tatovi.

d KARDINALSKI KOLEGIJ rimsko-katoliške cerkve šteje sedaj 59 članov, od teh jih je 30 italijanske narodnosti in 29 drugih narodnosti. Naj starejši je kardinal Rovere, ki je star 71 let, najmlajši pa kardinal Ascari, ki še ni dovršil 50. leta svoje starosti. Po poročilih rimskih listov bo ba je letos tudi nek jugoslovanski cerkveni knez imenovan za kardinala.

d SV. OČE proti plesni blaznosti. Pred dnevi je sv. Oče sprejel odpustanca rimskega plemstva kneza Colono, kateri je papežu izjavil, da se rimsko plemstvo ogiba hrupnih plesov in veselice ter da smatra za svojo na-

logo, da se čim tesneje zbere okoli Cerkev. Sv. Oče je izrazil svoje veselje, da se rimsko plemstvo odreka vsem izrodkom hrupnih zabav, zlasti čistim ogabnim modernim plesom, ter je sklepčno izrazil svoje trdno prepričanje, da se bo moderna plesna blaznost mogoče prav kmalu izgubila na korist Cerkvi in vsemu plemenitemu. Pri nas se raja in pleše po cele noči. dočim na tisoče oseb, zlasti revnih otrok, zmrzuje in gladuje v zaduhatih in v nezakurjenih podzemeljskih prostorih.

d KULTURNI BOJI na Češkem. Slično kakor so Nemci svoj čas zagrali v naših krajih znani krik „Los von Rom“, uprizarjajo tudi na Češkem ljuto gonjo proti katoliški cerkvi. Na Češkem so odpadli od katoliške cerkve na dnevnem redu in boj proti katoličanstvu dobiva v čehoslovaški ljudovladni vedno ostrejšo obliko. Tako n. pr. so v Plznu o Božiču odstranili vsa razpela iz vseh tamošnjih šol. Pizenjski mestni magistrat je nabil na vseh ogljih mesta velike lepake, v katerih uradno poziva prebivalstvo na odpad od katoliške cerkve. Sklenil je tudi, da odvzame katoličanom dve cerkvi ter jih izroči odpadnikom Husitom v uporabo. Eno ostane pribito: Kulturni boj ne bo našim severnim bratom Čehom utrdil njihove države, katero so si po večstoletnem suženjstvu priborili s tolikimi žrtvami.

d UKINJENJE I. razreda na čeških železnicah. Kakor listi javljajo, bodo odpravili na železnicah čehoslovaške republike I. razred, ker se vozi v istem le malo ljudi, medtem ko se v II. in III. razredu občinstvo tare.

d 900 KOZAKOV v Jugoslaviji. V Split je došlo 900 kubanskih kozakov, kateri odidejo v vojaške barake v Sinj. Med temi je več generalov ter tudi več drugih odličnih oseb kot knez Obolenskij.

d IZSELJENCEM v pomislek. Ker je v zadnji dobi opazati živahno izseljeniško gibanje, zlasti se ljudje kaj radi izseljujejo v Ameriko, upajoč, da bodo tankaj našli dobrega zaslužka, so oblasti ugotovile, da je v Ameriki zavladala splošna brezposelnost, ter da se morejo ljudje vračati zopet nazaj v domovino. Tudi druge okoliščine so sedaj v Ameriki takšne, da se mora vsakega resno svariti pred izseljevanjem v Ameriko.

d POMANJKANJE DELA v Ameriki. Glasom poročila našega konzulata v Cikagi je nastala za delavstvo v Združenih državah ameriških težka doba, ki utegne izzvati hude boje za obstanek delavskih mas. Dosedaj je naraslo število brezposelnih na približno 3.000.000. V Cikagi je okoli 100 tisoč, v Detroitu okoli 80.000, v New Yorku preko 120.000, v Filadelfiji okoli 200.000 delavcev, ki so brez dela in žive v največji bedi in pomanjkanju. Bati se je, da zavzame brezposelnost v Ameriki še večji obseg, ker bodo morale tovarne vsled štrajka konzumentov in vsled neugodnih izvoznih mer (nižja valuta drugih držav) obratiti še bolj skrbno.

d NAJCENEJSI tedenski skladni koledar se dobi pri Cirilovi tiskarni Mariboru komad s poštnino vred 15 kron.

d ŽEPNI KOLEDAR Km. zveze za leto 1921 si naj naroči vsak zaveden pristaš naše stranke. V zalogi ga še ima več izvodov prodajalna Cirilove tiskarne v Mariboru in tajništvo SLS v Celju (Beli vol). Cena 12 K. Denar se pošlje naprej po poštni nakaznici na gornji naslov. Dolžnost je krajevnih odborov KZ, da naročijo ta koledar za vsakega odborskega člana.

Iz Maribora.

d KJE JE DR. LESKOVAR, da ne izroči poslov novemu vladnemu komisarju? Tako povprašuje klepetavi „Tabor“. Da bo „Tabor“ lahko ostal miren, mu na to vprašanje prav radi odgovorimo. Dr. Pfeifer je kot mariborski vladni komisar kupoval pod firmo občinskega Gospodarskega urada papir za „Taborovega“ prednika „Mariborskega delavca“. Obvezal se je Nemški Avstriji, da bo ji poslal za papir 12 vagonov živil. Avstrijci pa so dobro vedeli, da se na dr. Pfeiferjeve obljube ne sme preveč zanesti, in so zahtevali, da mariborska občina položi 400.000 K kavoje, katere zapade, ako dr. Pfeifer svoje obveznosti ne bi izpolnil. In res, dr. Pfeifer Avstrijem ni poslal obljubljenih živil; zato pa zdaj avstrijski Warenverkehrsbureau toži mariborsko občino v Graecu za 400.000 K. In dr. Leskovar je bil te dni v Nemški Avstriji, da tam pred sodnijo brani mariborsko občino, da bi jih ne bilo treba plačati teh 400.000 K, katere ji je naprtil svojčas dr. Pfeifer nesrečnega spomina. „Taboru“ svetujemo, da natančneje o tem poizve pri svojem papirnem liferantu dr. Pfeiferju, ki mu bode mogoče tudi povedati, da bo morala mestna občina plačati 836.000 K izvozne carine za dr. Pfeiferjeve prasiče. Torej „Tabor“ zdaj veš, za kaj je dr. Leskovar bil v Avstriji? Hočil je tje, da popravi škodo v znesku 400.000 K v katero je pahnil dr. Pfeifer mariborsko občino radi časopisnega papirja, katerega je kupil za liberalne mariborske liste potom občinskega Gospodarskega urada. Če bo občina obsojena in plačilo te kavoje, je „Tabor“, ki je rabil ta papir dolžen občini to škodo poravnati. Če bo morala mestna občina plačati to kavcijo za papir, ki ga je porabilo mariborsko liberalno časopisje s „Taborom“ vred, potem bomo zopet lahko rekli, da Nemci podpirajo „Tabor“ in druge liste, ker plačujejo občinske dolade. Seveda „Tabor“ bo pa rekel, da vedoma govorimo neresnico! Kaj ne?

d VSI NA KOROSKI VEČER, ki se vrši jutri v soboto, dne 22. t. m., ob 8. uri zvečer v gornjih prostorih mariborskega Narodnega doma! Deklamacije, petje, vojaška godba, prestaja zabava. Dobro jelo in pilo se bo po ceni dobilo. Vstopnina za osebo 15

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.
(Dalje.)

„Pravzaprav ni vaša sestrična po krvi, je rekel župnik in ponosiljal z radostnim navdušenjem. „Gospod de Pavol je Reginin stric le po svaščini. Njegova soproga je bila iz rodu de Lavallo.“

„Nič ne de“, je vzkliknil gospod Conprat. „Jaz se ne odrečem sorodstvu. Sicer pa, če bi iskali, bi našli vezi med našo in Lavallovo rodbino.“

Sedli smo in se razgovarjali kakor trije dobri prijatelji. Zdelo se mi je, kot da bi se že bili že zdavnaj videli, poznali in radi imeli. Okušata sem listo čudno čuvstvo, ki se nam vsičas zbudi in kakor v sanjah šepetče, da smo to, kar se dogaja neposredno pred našimi očmi, že enkrat doživeli, pred davnimi časi, tako davnimi, da nam je ostal le še nejasen, obledel spomin.

Zastonj pa sem si klicala v spomin vse znane junake iz svojih romanov, vili eden ni bil tako krepkega, polnega života, kakor tle moj junak pred menoj. Večik in debelušast je bil, o tem se ni dalo dvomiti, pa tako do-

ber, tako vesel, tako duhovit, da se je ta telesni pogrešek v mojih očeh manoma izpremenil v odlično lastnost. In kmalu so se mi zdeli moji dosedanjji navsihljeni junaki goli in brez mi-kavnosti, vkljub svojemu vitkemu, finemu životu so izginili, popolnoma izginili pred temle dobrodušnim, velikim človekom, polnim življenja in vedno veseljem, ki sem ga v duhu takoj odela z obilico lepih čednosti.

Medtem je sicer nevihta ponehala, pa deževalo je še, in ker se je približal čas za večerjo, je teta povabila Pavia de Conprat, naj večerja z nami. Koj je pritril, da je lačen kakor ljučežerec in sprejel je povabilo z navdušeno radovoljnostjo, ki me je očarala.

Izmuznila sem se za trenutek iz sobe in šla dražit Suzanino slabo voljo.

„Suzana“, sem rekla in stopila v kuhinjo vsa razvneta. „gospod de Conprat večerja pri nas! Ali imamo kakkega debelega kapuna, mleko, jagode, črešnje?“

„Uh, dobri Bog, kako smo polni skrbi!“ je godrnjala Suzana. „Kar imamo, to imamo, pa je!“

„Globoka resnica, Suzana! Am-

pak povej mi vendar, en sam kapun, to menda ne bo zadosti!“

„Saj nimamo kapuna, gospodična, purana imamo!“

In s ponosno kretnjo je odprla pečnico in mi pokazala purana, ki sta ga bili s Perino skrbno opitali in ki je tehtal najmanj dvanajst funtov. Za torumena koža njegova je bila tu pa tam napeta in je pričala o okusni nežnosti puranovega mesa, ki ga je pokrivala, ter je nudila mojim vzradoščenim očem kaj razveseljiv pogled.

„Prav dobro!“ sem hvalila. „Ampak sir, Suzana, ali se je posrečil? Ga bo dovolj? In salata? Dobro jo pripravil!“

„Jaz imam navado, da pogodim, česar se lotim, gospodična! Sicer pa ta gospod ni ne princ, ne kralj, mislim. Človek je, kakor vsakdo drug. Vzeti bo moral, kar dobi!“

„Človek, kakor vsi drugi, Suzana!“ Vznevolila sem se. — „Ti ga to rej nisi videla?“

„Presneto, da sem ga, gospodična in slišala tudi, lahko rečem. Ali je dovoljeno krščanskemu človeku, da razbija takole z vsemi pestmi po vratih

poštene hiše! Sicer pa — zaljubite se vanj, ako hočete!“

Ze sem odprla usta, da bi ji krepko odgovorila, pa premagala sem se previdno. Pomislila sem, da bi utegnila Suzana iz maščevanja ali nasprotovanja zasmoditi purana.

Kmalu nato smo odšli v obednico. Nehote mi je ušel obupen pogled po u mazanah in skoroda oguljenih sten-skih preprogah. In Suzana, kako vam je ta ženska mizo pokrila! Trije solnjaki so se samovoljno sprehajali po mizi, srebrno namizno orodje je bilo razmetano sem ter tja brez vsega reda, buteljke so stle sredi mize v vrsti druga za drugo, ena in edna steklenica z vodo pa je bila postavljena tako, da je bil vsak gost prisiljen vstati, da jo je dosegel, ker miza je bila trikrat prevolka.

Prvikrat v življenju sem zapazila, da je bujna domišljija Suzanina kratkoma uničila vsa pravila simetrije.

Toča gospod de Conprat je bil eden izmed tistih srečnih značajev, ki naidejo pri vsaki stvari tudi dobro stran. Vrlutega je imel lastnost, da se je prilagodil razmeram, kakršne je našel.

Dalje prihodnjilč.

K. Čisti dobiček je namenjen revnim koroškim dijakom. Dolžnost Slovencev in Slovenk iz Maribora in okolice je, da pridejo vsi! Agitirajte od prijatelja do prijatelja!

d ZA ČLANE Društva zasebnega uradništva Maribor, ki obiskujejo trgovska predavanja, se ista redno prično v ponedeljek, dne 24. t. m., ob 19. uri v prostorih, kot dosedaj. Predmet: Nauk o menicah.

d MLADENISKA Marijina družba pri frančiškanih ponovi v nedeljo, 23. januarja ob 4. uri popoldne igro St. Vid v Narodnem domu. Čisti dohodek bo za nove zvonove frančiškanske cerkve.

ZLOBNEZI trosijo po mestu vest, da je vstopnina za Planinski ples ogromna. Da se te govornice omeji, nanznamo, da je vstopnina za nečlane 40 K, za člane pa, ako se izkažejo z izkaznico za leto 1921, samo 30 K.

MARIBORSKA PODRUŽNICA S. P. D. naznanja, da se prevzeli vpi sovanje članov sledeči gg. trgovci: Baloh & Rosina na Grajskem trgu, Ivan Kravos in Pintar & Lenard na Aleksandrovi cesti. Tudi vsi odborniki društva imajo nabiralne pole. Kdor hoče pri nabiranju članov sodelovati, naj se blagovoli obrni na blagajnika g. A. Paulnič, Krekova ulica 5., I. vsaki dan od 1. do 2. ure pop.

d ORGANIZACIJA vojnih invalidov za Maribor in okolico ima svoj letošnji občni zbor dne 30. januarja t. l. ob 9. uri predpoldne v dvorani restavracije „Maribor“. Grajski trg, z običajnim dnevnim redom.

d MESTNO knjigovodstvo v Mariboru bo izdalo nove sladkorne izkaznice in sicer za hišne lastnike: Notranjega mesta (Koroška cesta) od 3. do 5. februarja; Graškega predmestja (Melje) od 7. do 8. februarja; Magdalenskega predmestja od 9. do 10.

februarja t. l. Za podnajemnike vseh mestnih okrajev pa od 11. do 12. februarja t. l. Hišni lastniki morajo oddati njihov hišni list, podnajemniki pa se morajo izkazati z njihovo policijsko zglasnico. Izkaznice se bodo izdajale na Rotovškem trgu št. 6, soba št. 5., vsakokrat od 8. do 14. ure.

d UBOGA VDOVA s šestimi malimi otroci se nahaja v silni bedi. Otroci so skoro brez vse obleke in čevljev. Milosrčni ljudje se prosijo za darove v obleki in obuvalu za te otroke. Darove sprejema iz prijaznosti Tajništvo SLS v Mariboru, Cirilova tiskarna, I. nadstropje.

Narodno gospodarstvo.

Regulacija Pesnice v ptujskem okraju.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani je po prošnjah ptujskega okrajnega zastopa in posredovanju vodje okrajnega glavarstva v Ptujju g. dr. Pirkmeierja sklenila, da se nadaljuje regulacija Pesnice. V prvi vrsti se bo letos izvršilo popravilo že regulirane struge od izliva do Moškanje. To delo je proračunjeno na K125.000, K tem prispeva država 50%, to je polovico, drugo polovico plačata okrajni zastop v Ormožu in v Ptujju. Z delom se prične takoj, ko bo denar zasiguran in razmere ugodne.

Sama regulacija Pesnice bi se v prvi vrsti imela izvršiti od Moškanje do Pacinja. Ta del je najhujše podvržen poplavam. Regulacija samo tega navedenega dela je proračunjena na 14 milijonov kron. Vsako leto bi se izvršilo nekaj regulacije. Država prispeva k regulaciji največji del, to je 90 odstotkov, okrajni zastop ptujski pa 10 odstotkov, za splošno regulacijo prispeva tedaj država 13 milijonov, okraj pa en milijon, in sicer tako, da

se vsako leto vplača ena štirinajstina, to je država 900.000 K, okraj pa 100.000 K.

Ze v tem letu se namerava, ko se reguliran del struge popravi, pričeti znovo regulacijo.

Da se je to doseglo, je uspeh vladnega komisarja okrajnega zastopa, g. Brenčiča in glavarja g. dr. Pirkmeierja. Za to je sosvet okrajnega zastopa v Ptujju tudi v svoji seji dne 13. januarja 1921 javno izrekel obema na vedenima gospodoma za njun obilen trud in skrb v korist prebivalstva ptujskega sodnega okraja najiskrenejšo zahvalo.

Ravnotako pa zaslužijo tudi vsi drugi faktorji, ki so pripomogli k temu, da se Pesnica regulira, posebno pa naša deželna vlada v Ljubljani, najtoplejšo zahvalo.

Ljudstvo bo iz tega uvidelo, da je naša država Jugoslavija res zmožna storiti in skrbeti za naše ljudstvo ter da tudi to v polni meri stori. Kar na eni strani pri davkih dobi, hoče na drugi strani spet vrniti s povzdigo do hodkov kmetijstva in s prispevanjem k takim napravam, ki ravno služijo kmetovalcu in obče prebivalstvu. Za to pa naj naše ljudstvo z zaupanjem zre v našo državo in državne oblasti ter jih podpira pri stremljenju in delu, ki ima edini cilj povzdigniti blagor ljudstva.

Preložitve ceste na ptujskogorskem bregu.

Koliko nesreč se je že zgodilo na sumem bregu pri Ptujski gori, koder pelje okrajna cesta iz Ptujja na Rogatec. V slabem vremenu je ta breg skoraj neprevozen, sicer pa po svoji strmini zelo nevaren. Ze pod Avstrijo se je nameravalo in pričelo z delom, da se cesta preloži in napravi boljše prevozna ter manj nevarna. Žalibog je delo zaostalo vsled vojne. Okrajni zastop ptujski in okrajno glavarstvo na Ptujju se je ponovno obračalo s prošnjami na našo vlado, da pomaga in začne z delom, da se zapričeta gradba vsaj do stare ceste nazaj dokonča. Vlada je po poverjeništvu za javna dela uslišala te prošnje in se izrekla, da se prične z nadaljevanjem dela še v tem letu. Država je obljubila za leto 1921 100.000 K denarne pomoči, — 100.000 K pa mora plačati okrajni zastop.

S tem denarjem se upa doseči, da se bo vsaj prvi del ceste dogradil in položen v serpentine, tako da bo pomagano voznikom in splošno vsemu prebivalstvu, ki so dosedaj toliko trpeli pri prevažanju svojih pridelkov. Pričakuje se pa seveda, da bo prebivalstvo umelo, s kakšnimi težavami in težkočami se taka cesta gradi ter bo gotovo v svojem lastnem interesu pod-

piralo okrajni zastop ter okrajno gradbeno sekcijo v Ptujju in graditelje pri njihovem delu.

d ELEKTRICNI TOK iz Maribora na Ptuj. Čitalo se je že po časopisih, da se potegujejo okraji in mesta na Dravskem polju ter dalje nižje ob Dravi, da se napelje električni tok od elektrarne Fale tudi na Ptuj, Ormož, Cakovce in Varaždin. Na zborovanju v Varaždinu se je sklenilo, da morajo mesta in okraji ustanoviti delniško družbo ali garancijski sindikat, ki bi imel to nalogo, da bi skrbel za kapital, s katerim bi se začel graditi električni vod. Ptujski okrajni zastop je takoj sklenil pristopiti k tej delniški družbi ter je izjavil jamstvo za 1% milijona kron. Sedaj še bodo sledila druga mesta in okraji. Potem se bo vršilo v Ptujju veliko zborovanje, na katerem se bo ljudstvu natanko razložilo, kaj mora storiti, da pride do električne luči in sile. Ako se bo napeljala res elektrika, za kar je storil ptujski okraj prvi korak, tedaj se bo gospodarsko dvignil celi okraj.

g ZA POVRACILO 20% odbitka. V prašanju povrnitve svoječasno odtegnjenih 20% prilikom žigosanja bankovcev je stavilo več narodnih poslancev predlog, da se isti lastnikom vrnejo.

g VREDNOST DENARJA. Za 100 avstrijskih kron daš 20 do 22 naših kron, za eno laško liro moraš dati naših 5 K in 8 do 12 vinarjev, za eno nemško marko moraš dati v našem denarju 2 K in 18 do 23 vinarjev. Za en švicarski frank moraš dati 19 do 20 naših kron.

Orlovski vestnik.

o DANES v petek 21. t. m. ob 7. uri skupna seja mariborskega Orla v društvenem prostoru. Seja jako važna! Odborniki, odbornice pridite!

o V NEDELJO 23. t. m. ob 10. uri dopoldne seja odbora telov, odseka Orlov Maribor v društvu. Predsednik.

o TEHNIČNI TEČAJ za okrožja Maribor, Sv. Lenart in Pohorje bo od 30. januarja do 2. februarja. Vsak od sek pošlje načelnika in podnačelnika na tečaj! Natančneje v okrožnici. Bog živi!

o IZOBRAZEVALNA društva v mariborskem okraju, ki bi rada imela telovadni odsek, naj pošljejo naslove marib. okrožju Orla. Ravno tako se pozivajo vsa ona društva v krajih, kjer bi se telovadni odsek lahko ustanovil, pa ga še ni. — Pošljite po enega fanta na telovadni tečaj v Maribor od 30. jan. do 2. februarja.

Slovenci, širite naše liste!

MALA NAZNANILA

DRUŠTVENO:

Ribnica na Pohorju. Katol. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 23. jan. v prostorih g. Jos. Ptačnik gledališko predstavo. Dve zanimivi igri. Srečolov! Pridite množično!

PRODA SE:

Pozor mlinarji! Ravno kar došla prvovrstna volnena in svilena mlinska sita (pajtelni) vseh vrst, ki se dobe v trgovini Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35, nasproti stare Tišlerjeve gostine. 3-3 26

Uspešno inserirate v „Straži“

3 dvonadstrop. hiše

ležeče blizu južnega kolodvora v Mariboru se prodajo skupaj ali vsaka zase. Naslov pove upravnistvo. 2-3 39

Družinska hiša z vrten hlev, takoj na prodaj. Naslov v upravnistvu. 47

Ženini in neveste!

Kompletno pohištvo iz hrastovega lesa, se zelo poceni prodaja. Pod mostom 2, Maribor. 45

SLUŽBE:

Iščem enega izšolanega saderejca, ki razume obrezanje jablan in sicer za en mesec. Ponudbe: Gjuro Schmidt v Varaždinu. 46

Delavci. Išče se družina z dvema moškimi močmi, vajeni lesnega dela, proti dobremu plačilu. Kurivo in stanovanje prosto. Vpraša se Loška cesta 15, Marib. 2-5 33

Ena ali dve vrtni delavki se sprejmeta in tudi stanovanje dobita. Urbanek, Kralj Matjaževa ulica, Koroško predmestje. 41

Dražba

enega mrzlokrvnega in štiri toplokrvnih žrebcev se vrši dne 27. januarja 1921 na jahalnici v državni žrebčarni na selu pri Ljubljani. Vodstvo drž. žrebčarne.

Zadružna banka podružnica Maribor

Gospodska ulica 20 (Pirchanova hiša)

Posluje v vseh bančnih strokih - Stranke sprejema dnevno ob urad. urah

Centrala SPLIT	Podružnice Maribor, Zagreb, Novi Sad Afilijacija: 1-4† Zadružna banka Rijeka, Zadružna štedionica Trst	Centrala SPLIT
Bankovni oddelek: Bavi se z vsemi bančnimi posli. Obavlja izplačila na vsa tujska in inostranska tržišča pod najugodnejšimi pogoji.		
Blagovni oddelek: Kupuje in prodaja na veliko vse domače in prekomorske proizvode.		
Menjalnica: Kupuje in prodaja tuje valute, devize in čeke ter vse vrste domačih in tujih papirjev.		
Vloge: Sprejema denar na vložni zira in t. k. račune ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji.		
Vloge na knjižice obrestuje s 4 1/4 % netto.		

≈ ≈ Osnovna glavica 50 milijonov kron ≈ ≈

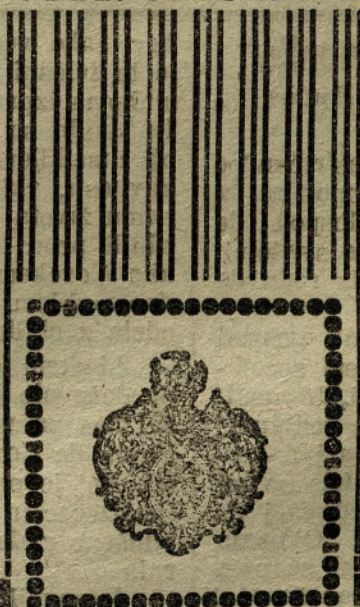
TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

TELEFON ŠT. 113

KOROŠKA CESTA

KOROŠKA CESTA

priporoča raznovrstni papir, kakor kancelijski fini in srednje fini, konceptni, strojepisni, pivnik, risalni papir, najraznovrstnejše

mapice v vsaki množini, kuverte, razne zvezke za srednje in ljudske šole, sploh vse pisarniške potrebščine po najnižjih cenah

PLANINSKI PLES

Pustno soboto, 5. februarja 1921 pri Götzu v Mariboru. Vojaška godba, šramelj - Vstopnina za nečlane 40 K, za člane 30 K. Začetek ob 8. uri zvečer z nastopom skupin - Cbleka planinska, promenadna ali narodna noša - „Moderni“ plesi izvzeti